U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové, Mgr. Davida Hipšra, JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Jaroslava Hubáčka v právní věci **žalobce: S. K.,** proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 9. 2008, č. j. OAM-558/VL-07-11-2008, ve věci mezinárodní ochrany, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 24. 11. 2009, č. j. 28 Az 41/2008 – 65,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností se žalobce (dále též „stěžovatel“) domáhá zrušení shora uvedeného usnesení Krajského soudu v Hradci Králové (dále též „krajský soud“) ze dne 24. 11. 2009, č. j. 28 Az 41/2008 – 65, kterým tento soud zamítl jeho žádost o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti žalobce podané proti rozsudku téhož soudu ze dne 29. 4. 2009, č. j. 28 Az 41/2008 – 36.

Vzhledem k okolnosti, že v dané věci se jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany (dříve ve věci azylu), Nejvyšší správní soud se ve smyslu ust. § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), nejprve zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS.

Podle tohoto usnesení je podstatným přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech mezinárodní ochrany je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů. V zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany je pak nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů uvedených v ust. § 103 odst. 1 s. ř. s., nýbrž také uvést, v čem spatřuje – v mezích kritérií přijatelnosti – v konkrétním případě podstatný přesah svých vlastních zájmů a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

V daném případě nebyla rozhodnutím Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „správní orgán“), ze dne 15. 9. 2008, č. j. OAM-558/VL-07-11-2008, stěžovateli podle ust. § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), udělena mezinárodní ochrana. Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel žalobu, která byla rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 29. 4. 2009, č. j. 28 Az 41/2008 – 36, zamítnuta.

Stěžovatel se proti uvedenému rozsudku bránil kasační stížností, ve které mimo jiné požádal o ustanovení právního zástupce. Usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 24. 11. 2009, č. j. 28 Az 41/2008 – 65, byla jeho žádost o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti podané proti rozsudku uvedeného soudu ze dne 29. 4. 2009, č. j. 28 Az 41/2008 – 36, zamítnuta. Svůj negativní závěr odůvodnil krajský soud tím, že si výše popsanou kasační stížnost proti uvedenému rozsudku ze dne 29. 4. 2009 předběžně vyhodnotil jako opožděně podanou, návrh proto nemohl být podle ust. § 36 odst. 3 s. ř. s. zjevně úspěšný a žádost stěžovatele v souladu s ust. § 35 odst. 8 s. ř. s. zamítl. Proti tomuto usnesení krajského soudu podal stěžovatel nyní projednávanou kasační stížnost.

Ve včas podané kasační stížnosti napadl stěžovatel shora uvedené usnesení krajského soudu z důvodu obsaženého v ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. [pozn. NSS: resp. § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. s ohledem na charakter napadeného rozhodnutí]. Stěžovatel je přesvědčen, že krajský soud mu měl ustanovit zástupce. Uvádí přitom, že mu rozsudek krajského soudu nebyl doručen a kasační stížnost podal pouze na základě sdělení ze strany cizinecké policie, že už bylo o jeho žalobě rozhodnuto. Zdůraznil, že je zbaven svobody v zařízení Bělá Jezová, kde nemá možnost použít svého telefonu a návštěvu má povolenou v rozsahu hodiny týdně.

Nemůže proto ani nahlédnout do soudního spisu, zjistit relevantní skutečnosti, zejména týkající se doručení rozsudku, aby k nim případně mohl něco namítnout. Jeho komunikace s vnějším světem je tak zcela zásadně omezena. Navíc je cizinec a nehovoří dobře česky. Osoba zástupce, který by hájil jeho práva a uplatnil jeho námitky, je proto zcela nezbytná. Na základě shora uvedeného navrhl stěžovatel zrušení napadeného usnesení krajského soudu a vrácení věci zpět k dalšímu řízení.

Po zvážení obsahu kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že ji nelze považovat ve smyslu ust. § 104a s. ř. s. za přijatelnou, tj. za podstatně přesahující vlastní zájmy stěžovatele.

Předně považuje zdejší soud za nezbytné uvést, že již v rozsudku ze dne 28. 4. 2004, č. j. 6 Azs 27/2004 - 41, www.nssoud.cz, zdůraznil, že *„v řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel podle § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. ... Povaha rozhodnutí, proti němuž kasační stížnost směřuje, však vylučuje, aby v posuzované věci bylo možno nedostatek podmínky povinného zastoupení považovat za překážku, jež by bránila vydání rozhodnutí, jímž se řízení o kasační stížnosti končí. Za situace, kdy předmětem přezkumu je rozhodnutí, jímž nebylo vyhověno žádosti účastníka o ustanovení zástupce z řad advokátů, by trvání na podmínce povinného zastoupení vedlo k vlastnímu popření cíle, jenž účastník podáním žádosti sledoval a k popření vlastního smyslu řízení o kasační stížnosti, v němž má být zkoumán závěr o tom, že účastník právo na ustanovení zástupce nemá.“* Ostatně tento závěr potvrzuje rovněž rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77, www.nssoud.cz, podle kterého z obdobných důvodů, ze kterých v těchto specifických případech nedostatek zpoplatnění nebrání projednání věci samé, nemůže ani nedostatek povinného zastoupení za výše popsaných okolností omezit přístup účastníka k soudu.

S ohledem na výše uvedené závěry, podle kterých není nedostatek právního zastoupení podle ust. § 105 odst. 2 s. ř. s. v řízení o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce důvodem pro odmítnutí kasační stížnosti, Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížnost podanou proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 24. 11. 2009, č. j. 28 Az 41/2008 – 65, kterým jmenovaný soud zamítl žádost stěžovatele o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti podané proti rozsudku uvedeného soudu ze dne 29. 4. 2009, č. j. 28 Az 41/2008 – 36, ačkoliv stěžovatel není zastoupen advokátem, neboť opětovné trvání na podmínce povinného zastoupení by znamenalo další následné řetězení téhož problému, který je předmětem původního řízení, jež z logiky věci není smysluplné a nesvědčí ani hospodárnosti a rychlosti celého řízení. Nutno totiž poznamenat, jak již to učinil zdejší soud ve svém rozsudku ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77, www.nssoud.cz, že *„z obdobných důvodů, ze kterých v těchto specifických případech nedostatek zpoplatnění nebrání projednání věci samé, nemůže ani nedostatek povinného zastoupení za výše popsaných okolností omezit přístup účastníka k soudu. Přiznané osvobození od soudního poplatku*

je výchozím předpokladem pro prominutí dalších nákladů řízení. Podle ust. § 35 odst. 8 s. ř. s. může totiž předseda senátu ustanovit navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, na návrh zástupce. Stejně tak jako osvobození od soudních poplatků, tak i právo na bezplatné zastoupení se váže k posouzení poměrů konkrétního žadatele. Nesplnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků tak vylučuje i právo na bezplatné zastoupení. Podstatou osvobození od soudních poplatků, jakož i oprávnění žádat o ustanovení zástupce na náklady státu, je ochrana účastníka proti negativním dopadům do jeho ústavně zaručených práv, v tomto případě do práva na soudní ochranu a na přístup k soudu."

Následně Nejvyšší správní soud přistoupil k vlastnímu posouzení kasační stížnosti. Zdejší soud přitom považuje za nezbytné poznamenat, že zcela identickou situací, tj. kdy kasační stížnost pro svou opožděnost zjevně nemůže být úspěšná, a proto nejsou splněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a tím i ustanovení zástupce, se již zabýval, a to ve svém rozsudku ze dne 14. 2. 2008, č. j. 4 Azs 4/2008 – 142, www.nssoud.cz, na který odkazuje. Podle tohoto rozhodnutí vyplývají z ust. § 35 odst. 8, věty první, s. ř. s., podle kterého *navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát*, dvě základní podmínky, při jejichž současném splnění může být navrhovateli na jeho žádost zástupce ustanoven. Navrhovatel musí jednak splňovat podmínky pro osvobození od soudních poplatků a současně musí být ustanovení zástupce potřeba k ochraně práv navrhovatele. Podmínky pro osvobození od soudních poplatků přitom upravuje ust. § 36 odst. 3 s. ř. s. Podle první věty tohoto ustanovení účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu osvobozen od soudních poplatků. Podle druhé věty téhož ustanovení dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne.

Nejvyšší správní soud pak v návaznosti na shora citované v uvedeném rozsudku dovodil, že je-li návrh podán opožděně, zjevně nemůže být úspěšný, neboť opožděnost návrhu znemožňuje soudu, aby návrh projednal, zabýval se meritem věci a navrhovateli vyhověl, když podle ust. § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. musí takový návrh odmítnout. Protože opožděně podaná kasační stížnost zjevně nemůže být úspěšná, není splněna jedna z obligatorních podmínek pro ustanovení zástupce z řad advokátů soudem a je na místě postup krajského soudu, kdy žádost o ustanovení zástupce z řad advokátů zamítne.

Tak tomu bylo i v nyní projednávané věci, když shora označený rozsudek krajského soudu, v němž bylo řádné poučení o možnosti podat proti němu kasační stížnost do dvou týdnů od doručení písemného vyhotovení rozsudku k Nejvyššímu správnímu soudu prostřednictvím krajského soudu, byl ustanovenému

opatrovníkovi stěžovatele, Mgr. Ondřeji Rejskovi, advokátovi se sídlem Buzulucká 431, Hradec Králové (viz č. l. 52 soudního spisu), doručen dne 19. 8. 2009 (viz č. l. 43 soudního spisu). Jmenovaný opatrovník byl stěžovateli ustanoven usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 27. 7. 2009, č. j. 28 Az 41/2008 – 52, z důvodu nemožnosti zjistit místo pobytu žalobce. V daném případě byl proto ve smyslu ust. § 40 odst. 1 s. ř. s. dnem určujícím počátek běhu dvoutýdenní lhůty pro podání kasační stížnosti den doručení písemného vyhotovení rozsudku krajského soudu, tj. středa 19. 8. 2009. Konec lhůty pro podání kasační stížnosti dle odst. 2 téhož ustanovení pak v návaznosti na výše uvedené připadl na den, který se svým pojmenováním shodoval se dnem určujícím počátek běhu lhůty, tj. středu 2. 9. 2009. Protože však kasační stížnost byla krajskému soudu osobně doručena stěžovatelem až dne 16. 11. 2009, dospěl krajský soud ke správnému závěru o její opožděnosti.

Ostatně tento závěr plně potvrzuje i usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 1. 2010, č. j. 9 Azs 47/2009 - 87, kterým byla kasační stížnost stěžovatele proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 29. 4. 2009, č. j. 28 Az 41/2008 – 36, odmítnuta podle ust. § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s., ve spojení s ust. § 120 s. ř. s., jako opožděná.

Ze shora uvedeného vyplývá, že ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu tak poskytuje dostatečnou odpověď na všechny námitky podávané v kasační stížnosti. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

S ohledem na výše uvedené shledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost nepřijatelnou, a proto ji podle ust. § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

V podané kasační stížnosti stěžovatel požádal o ustanovení zástupce, Nejvyšší správní soud však v návaznosti na výše citovanou judikaturu zdejšího soudu rozhodl i bez toho, aniž by měl stěžovatel povinné právní zastoupení, neboť dospěl k závěru, že nedostatek právního zastoupení podle ust. § 105 odst. 2 s. ř. s. v řízení o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce nebrání jejímu projednání.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s ust. § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. ledna 2010

JUDr. Radan Malík
předseda senátu